

ĐIỂM SÁCH

LÀNG BẾN GỖ XƯA VÀ NAY

Sau một số công trình nghiên cứu về làng xã người Việt đăng trên các tạp chí chuyên ngành như Dân tộc học, Sử học, Khảo cổ học và sau làng Việt (viết chung năm 1993), Làng Nguyễn (1994), v.v... PGS .PTS. Diệp Đình Hoa lại cho trình làng cuốn **Làng Bến Gỗ xưa và nay**(*).

Làng Bến Gỗ là một vùng khá tiêu biểu, có truyền thống lâu đời, vừa mang tính đặc thù của làng xã Việt Nam ở vùng Đông Nam Bộ. Tuy rằng nó rất mới so với các làng xã vùng đồng bằng Bắc Bộ và Trung Bộ của đất nước.

"Làng Bến Gỗ xưa và nay", ngoài lời cảm tạ của tác giả, lời giới thiệu của Huỳnh Tới, có 10 chương, 3 phụ lục và các hình ảnh.

Chương 1, bố gọn trong 10 trang sách, tác giả đã khái quát sự hình thành và phát triển của một khu lưu vực sông Đồng Nai. Chương 2, gồm 15 trang, giới thiệu đôi nét về địa vực, hành chính kết cấu hạ tầng, quá trình phát triển dân số, kinh tế của các ấp trong làng. Chương 3, có 36 trang là lịch sử làng Bến Gỗ qua những tư liệu về Khảo cổ học, Lịch sử, Dân tộc học,... từ thời quá khứ xa xôi (giai đoạn óc Eo trước công nguyên đến thế kỷ X đã có con người thường xuyên sống ở đây) đến thời nhà Nguyễn, thời thuộc Pháp, thời Mỹ Ngụy và thời kỳ sau giải phóng miền Nam đến nay. Chương 4, các kiến trúc văn hoá phi vật chất, đó là đình, chùa, miếu, nhà thờ, đền, mộ mã,... Thông qua những kiến trúc văn hoá này nói lên sinh hoạt tôn giáo tín ngưỡng của cư dân làng Bến Gỗ. Chương 5, tính bền vững của sự phát triển nông nghiệp cư dân làng Bến Gỗ. Từ việc xem xét nông nghiệp ở một làng tác giả đã xây quanh vấn đề người nông dân, về đời sống vật chất, văn hoá tinh thần. Chương 6, tính cách người dân Bến Gỗ và văn hóa nhân văn của họ. Đó là các vấn đề văn hoá, giáo dục, y tế. Chương 7, về các mối quan hệ gia đình, họ hàng, quan hệ xã hội, hôn nhân gia đình, vấn đề sinh đẻ, tử, thờ cúng tổ tiên, ứng xử xã hội. Chương 8, các tổ chức xã hội. Gồm có: tổ chức xã hội cổ truyền, tổ chức xã hội theo luật, các tổ chức đoàn thể xã hội. Chương 9, một cái nhìn Dân tộc học- Thực vật học nhằm đánh giá về các món ăn dân tộc, các cây thuốc, thang thuốc truyền thống. Chương 10, là những kết luận của tác giả rút ra trong quá trình phân tích đánh giá tài liệu làng Bến Gỗ.

Ngoài các chương mục chính, tác giả có 18 ảnh minh họa đôi nét về làng Bến Gỗ, như trụ sở UBND xã, đình chùa, con người cảnh vật quê hương,... và hơn 70 hình vẽ, bảng biểu để tác phẩm thêm phong phú và nặng tính thuyết phục.

Trên một khối tư liệu đồ sộ, một kiến thức phong phú ở nhiều lĩnh vực: Dân tộc học, Khảo cổ học, Xã hội học, Văn học, Sử học, Thực vật học..., và phương pháp nghiên cứu liên ngành tác giả Diệp Đình Hoa cho chúng ta bức tranh toàn cảnh về một làng Bến Gỗ trong tiến trình lịch sử và vận hội mới hiện nay.

Với hơn 300 trang in khổ 13 x 19 cm, cuốn sách hàm chứa một khối lượng tư liệu sinh động và có đối chứng khoa học phong phú, những nhận xét đánh giá tinh tế làm cho người đọc đỡ nhàm chán về những số liệu, bảng biểu... Làng Bến Gỗ có thể nói là "cuốn địa chí làng", là "cuốn lịch sử làng" và cũng là một công trình khoa học tổng hợp rất bổ ích cho nhiều đối tượng bạn đọc từ học sinh, sinh viên, cán bộ nghiên cứu, cán bộ giảng dạy và cho cả những nhà quản lý, người du lịch,....

Giá như, với khối lượng tư liệu trên và thêm ít nhiều tư liệu về phong tục tập quán, văn học học nghệ thuật, thơ ca hò vè,... và có thể bố cục cuốn sách "đơn giản hơn", "bình dân hơn"- chặt chẽ và lô gích hơn chắc chắn tập sách này sẽ rất hấp dẫn.

Dù có một khiếm khuyết nào đi chăng nữa, "Làng Bến Gỗ xưa và nay" vẫn là một cuốn sách có ích cho mọi người, cho các thế hệ. Tạp chí Dân tộc học giới thiệu cùng bạn đọc.

Minh Quý

(*) . Bảo tàng Đồng Nai. *Làng Bến Gỗ xưa và nay*. NXB Đồng Nai. Năm 1995.